

หมวด	2. ด้านบริการเป็นเลิศ (Service Excellence)
แผนที่	6. การพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service Plan)
โครงการที่	6. โครงการพัฒนาระบบบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
ระดับการแสดงผล	จังหวัด
ชื่อตัวชี้วัด	26. ร้อยละของจำนวนผู้ป่วยที่มีการวินิจฉัยโรคหลอดเลือดสมอง อัมพฤกษ์ อัมพาต ระยะกลาง (Intermediate Care) ที่ได้รับการดูแลด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (Community base)
คำนิยาม	<p>การบริบาลฟื้นฟูสภาพระยะกลาง (Intermediate care; IMC) หมายถึง การบริบาลฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยระยะกลางที่มีอาการทางคลินิกผ่านพ้นภาวะวิกฤติและมีอาการคงที่ แต่ยังคงมีความผิดปกติของร่างกายบางส่วนอยู่และมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน จำเป็นต้องได้รับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์โดยทีมสหวิชาชีพ (multidisciplinary approach) อย่างต่อเนื่องจนครบ 6 เดือนตั้งแต่ในโรงพยาบาลจนถึงชุมชน เพื่อเพิ่มสมรรถนะร่างกาย จิตใจ ในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และลดความพิการหรือภาวะทุพพลภาพ รวมทั้งกลับสู่สังคมได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยมีการให้บริการผู้ป่วยระยะกลางใน รพ.ทุกระดับ (A, S: เป็นโรงพยาบาลแม่ข่าย M, F: โรงพยาบาลลูกข่ายและให้บริการ intermediate bed/ward) เป็นผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยโรคหลอดเลือดสมองที่มีรหัส 3 ตัวหลักขึ้นต้นด้วย I60 ถึง I69</p> <p>คำนิยามด้านการแพทย์แผนไทย</p> <p>อัมพฤกษ์ (Paresis) อัมพาต (paralysis) เป็นกลุ่มอาการที่เกี่ยวข้อง กับความผิดปกติในการควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกาย ซึ่งเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ เช่น เกิดจากหลอดเลือดในสมองตีบ อุดตัน หรือแตกหรือเกิดจาก สมองไขสันหลัง หรือเส้นประสาทได้รับบาดเจ็บ หรือมีอาการอักเสบ เป็นต้น ในทางการแพทย์แผนไทยได้มีการระบุสมุฏฐานไว้ว่าเกิดจากลมโอชมาวาตา และลมอุทธังคมาวาตา พัดระคนกัน (แพทยศาสตร์สงเคราะห์, 2542: 2546) เป็นผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยรหัสโรคด้านการแพทย์แผนไทย U61.0 ถึง U61.19</p> <p>การดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง อัมพฤกษ์ อัมพาต ด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก หมายถึง บริการการตรวจ วินิจฉัย รักษาโรค และฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง อัมพฤกษ์ อัมพาตระยะกลาง (Intermediate Care) ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การตรวจประเมินทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก 2. การรักษาและฟื้นฟูสภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก <ul style="list-style-type: none"> - การนวดเพื่อการรักษา-ฟื้นฟูสภาพ - การประคบสมุนไพรเพื่อการรักษา-ฟื้นฟูสภาพ - การอบไอน้ำสมุนไพรเพื่อการรักษา-ฟื้นฟูสภาพ - การฝังเข็ม 3. การรักษาด้วยยาสมุนไพร ตามข้อบ่งใช้บัญชียาหลักชาติ อาจพิจารณานำยาในกลุ่มรายการยารักษาอาการกล้ามเนื้อและกระดูก ได้แก่ ยาแก้ลมอัมพฤกษ์, ยาผสมโคคลาน, ยาผสมเถาวัลย์เปรียง, และยาสหสธาธา มาใช้เพื่อร่วมรักษาอาการของโรคอัมพฤกษ์ อัมพาต (บัญชียาหลักแห่งชาติ, 2558) <p>เงื่อนไขการให้รหัสผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง อัมพฤกษ์ อัมพาตระยะกลาง (Intermediate Care) ที่ได้รับการดูแลด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก</p>

1. แพทย์แผนปัจจุบัน ให้รหัสกลุ่มโรคและอาการด้านการแพทย์แผนปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับโรคหลอดเลือดสมอง ดังนี้

- เลือดออกใต้เยื่อหุ้มสมองชั้นกลาง: I60
- เลือดออกในสมองใหญ่: I61
- เลือดออกในกะโหลกศีรษะแบบอื่นที่ไม่เกิดจากการบาดเจ็บ: I62
- เนื้อสมองตายเพราะขาดเลือด: I63
- โรคอัมพาตเฉียบพลัน ไม่ระบุว่าเกิดจากเลือดออกหรือเนื้อสมองตายเพราะขาดเลือด: I64
- การอุดตันและตีบของหลอดเลือดแดงก่อนถึงสมอง ไม่ทำให้เนื้อสมองตายเพราะขาดเลือด: I65
- การอุดตันและตีบของหลอดเลือดแดงของสมอง แต่ไม่ทำให้เนื้อสมองตายเพราะขาดเลือด: I66
- โรคหลอดเลือดสมองอื่น: I67
- โรคหลอดเลือดสมองในโรคที่จำแนกไว้ที่อื่น: I68
- ผลที่ตามมาของโรคหลอดเลือดสมอง: I69

2. แพทย์แผนไทย ให้การวินิจฉัยภายหลังแพทย์แผนปัจจุบันซึ่งมีการวินิจฉัยรหัส 3 ตัวหลักขึ้นต้นด้วย I60 ถึง I69 อย่างไรก็ดีอย่างหนึ่งมาก่อน ตามด้วยรหัสกลุ่มโรคและอาการด้านการแพทย์แผนไทยที่เกี่ยวข้องกับอัมพฤกษ์ อัมพาต ดังนี้

- อัมพฤกษ์หรือ ลมอัมพฤกษ์: U61.0
- อัมพาตครึ่งซีก: U61.10
- อัมพาตครึ่งท่อนล่าง: U61.11
- อัมพาตทั้งตัว: U61.12
- อัมพาตเฉพาแชน: U61.13
- อัมพาตเฉพาขา: U61.14
- อัมพาตหน้า: U61.15
- อัมพาตชนิดอื่น ที่ระบุรายละเอียด: U61.18
- อัมพาต ไม่ระบุรายละเอียด: U61.19

ควบคู่กับการให้รหัสการแพทย์แผนไทย (100-77-00) ถึง (999-78-88) หรือให้รหัสการแพทย์แผนไทยควบคู่กับการส่งจ่ายยาสมุนไพรเดี่ยวหรือยาสมุนไพรตำรับที่มี รหัสขึ้นต้นด้วย 41 หรือ 42 ในพื้นที่รับผิดชอบ

3. แพทย์แผนจีน ให้การวินิจฉัยภายหลังแพทย์แผนปัจจุบันซึ่งมีการวินิจฉัยรหัส 3 ตัวหลักขึ้นต้นด้วย I60 ถึง I69 อย่างไรก็ดีอย่างหนึ่งมาก่อน ตามด้วยรหัสกลุ่มโรคและอาการด้านการแพทย์แผนจีนที่เกี่ยวข้องกับโรคหลอดเลือดสมอง และโรคตามมาจากรโรคหลอดเลือดสมอง ดังนี้

- โรคหลอดเลือดสมองที่เกิดจากลมภายใน (Apoplectic wind stroke): U78.110
- อาการเตือนโรคหลอดเลือดสมอง (Prodrome of wind stroke): U78.111
- โรคตามมาจากรโรคหลอดเลือดสมอง (Sequelae of wind stroke): U78.112
- โรคหลอดเลือดสมองในระดับเส้นลมปราณแขนง (Collateral stroke): U78.113
- โรคหลอดเลือดสมองในระดับเส้นลมปราณหลัก (เส้นจิง) โรคหลอดเลือดสมองที่มีอาการหนักขึ้น (Meridian stroke): U78.114
- โรคหลอดเลือดสมองในระดับอวัยวะกลาง โรคหลอดเลือดสมองที่มีอาการเบาว่าโรคหลอดเลือดสมองที่อวัยวะตัน (Bowel stroke): U78.115
- โรคหลอดเลือดสมองในระดับอวัยวะตัน (Visceral stroke): U78.116
- อัมพาตครึ่งซีก (Hemiplegia): U78.117

	ควบคู่กับการให้หัตถการการแพทย์แผนจีนที่เกี่ยวข้องกับโรคหลอดเลือดสมองระยะฟื้นฟู อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้ 9991801 Electro-acupuncture therapy 9991810 Single-handed needle insertion 9021801 Subcutaneous electro-needling 9991811 Double-handed needle insertion 9031801 Muscle electro-needling				
เกณฑ์เป้าหมาย :					
	ปีงบประมาณ 66 ร้อยละ 3	ปีงบประมาณ 67 ร้อยละ 4	ปีงบประมาณ 68 ร้อยละ 5	ปีงบประมาณ 69 ร้อยละ 6	ปีงบประมาณ 70 ร้อยละ 7
วัตถุประสงค์	เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนที่มีการวินิจฉัยโรคหลอดเลือดสมอง อัมพฤกษ์ อัมพาตระยะกลาง (Intermediate Care) เข้าถึงบริการด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่มีคุณภาพ ครอบคลุมสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุขทุกระดับ				
ประชากรกลุ่มเป้าหมาย	ผู้ป่วย ที่มีการวินิจฉัยโรคหลอดเลือดสมอง อัมพฤกษ์ อัมพาตระยะกลาง (Intermediate Care) ในพื้นที่รับผิดชอบ				
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	รวบรวมข้อมูลจากระบบรายงานมาตรฐาน 43 แพ้ม กระทรวงสาธารณสุข				
แหล่งข้อมูล	43 แพ้ม (PERSON/ SERVICE/ DIAGNOSIS_OPD/ DRUG_OPD/ PROCEDURE_OPD/ ADMISSION/ DIAGNOSIS_IPD/ DRUG_IPD/ PROCEDURE_IPD/)				
รายการข้อมูล 1	A = จำนวนผู้ป่วย IMC ที่ได้รับบริการแพทย์แผนไทยฯ (คน) ซึ่งได้รับการวินิจฉัยโรคหลอดเลือดสมอง ที่มีรหัส 3 ตัวหลักขึ้นต้นด้วย I60 ถึง I69 ในพื้นที่รับผิดชอบ - ควบคู่กับ U61.0 ถึง U61.19 และให้หัตถการแผนไทย (100-77-00) ถึง (900-78-88) - หรือควบคู่กับ U78.110 ถึง U78.117 และให้หัตถการแพทย์แผนจีน 9991801 หรือ 9991810 หรือ 9021801 หรือ 9991811 หรือ 9031801 อย่างใดอย่างหนึ่ง				
รายการข้อมูล 2	B = จำนวนผู้ป่วย IMC ทั้งหมด (คน) ที่มีประวัติการวินิจฉัยโรคหลอดเลือดสมอง ที่มีรหัส 3 ตัวหลักขึ้นต้นด้วย I60 ถึง I69 ในพื้นที่รับผิดชอบ				
สูตรคำนวณตัวชี้วัด	$(A/B) \times 100$				
หมายเหตุ	1. นับผลงานเฉพาะผู้ป่วยสัญชาติไทยเท่านั้น 2. นับคนไม่ซ้ำในปีงบประมาณ 3. ผู้ป่วย IMC ได้รับบริการแพทย์แผนไทยฯ นับผลงานไม่เกิน 6 เดือน ของครั้งล่าสุดที่ถูกวินิจฉัย I60 ถึง I69 (ไม่เกี่ยวข้องกับรหัสติดตามดูแล Z50.1, Z50.8, Z50.9 ตามด้วยรหัส I60 ถึง I69) 4. กรณีผู้ป่วยเสียชีวิตระหว่างปีงบประมาณ ผลงานจะยังไม่ถูกตัดในปีงบประมาณนั้น 5. แม้มีการให้หัตถการ มากกว่า 1 รายการ ก็จะนับเป็น 1 คน				
ระยะเวลาประเมินผล	ไตรมาส 4				
เกณฑ์การประเมิน :					
ปี 2566:					
	รอบ 3 เดือน -	รอบ 6 เดือน ร้อยละ 2.5	รอบ 9 เดือน -	รอบ 12 เดือน ร้อยละ 3	

ปี 2567:

รอบ 3 เดือน	รอบ 6 เดือน	รอบ 9 เดือน	รอบ 12 เดือน
-	ร้อยละ 3.5	-	ร้อยละ 4

ปี 2568:

รอบ 3 เดือน	รอบ 6 เดือน	รอบ 9 เดือน	รอบ 12 เดือน
-	ร้อยละ 4.5	-	ร้อยละ 5

ปี 2569:

รอบ 3 เดือน	รอบ 6 เดือน	รอบ 9 เดือน	รอบ 12 เดือน
-	ร้อยละ 5.5	-	ร้อยละ 6

ปี 2570:

รอบ 3 เดือน	รอบ 6 เดือน	รอบ 9 เดือน	รอบ 12 เดือน
-	ร้อยละ 6.5	-	ร้อยละ 7

วิธีการประเมินผล :

1. ข้อมูลจาก HDC กระทรวงสาธารณสุข
2. ข้อมูลจากการตรวจราชการและนิเทศงานของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

เอกสารสนับสนุน :

1. คู่มือการพัฒนาระบบบริการสาขาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน
2. คู่มือการตรวจราชการและนิเทศงาน กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
3. คู่มือแนวทางเวชปฏิบัติ (clinical Practice Guideline) การดูแลผู้ป่วยระยะกลาง (Intermediate Care) ด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
4. แนวทางการจัดบริการฝังเข็มโรคหลอดเลือดสมองระยะฟื้นฟู

รายละเอียดข้อมูลพื้นฐาน

Baseline data	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงานในรอบปีงบประมาณ พ.ศ.		
		2563	2564	2565
จำนวนผู้ป่วยที่มีการวินิจฉัยโรคหลอดเลือดสมองฯ (Intermediate Care) ในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุขทุกระดับ	คน	292,561	312,858	330,888
จำนวนผู้ป่วยที่ได้รับการดูแลและการวินิจฉัยโรคและอาการ ที่มีรหัส 3 หลักขึ้นต้นด้วย I60 - I69 ตามด้วยรหัสโรค U78110 – U78117	คน	6,643	9,072	8,143
คิดเป็นร้อยละ		2.2	2.8	2.4

ที่มา HDC ณ วันที่ 26 สิงหาคม 2565

ผู้ให้ข้อมูลทางวิชาการ / ผู้ประสานงานตัวชี้วัด

1. นายจักรารัฐ เผือกคง
โทรศัพท์ที่ทำงาน : 0-2149-5647
โทรสาร : 0-2149-5648
ผู้อำนวยการสถาบันการแพทย์แผนไทย
 2. นายกุลธนิต วนรัตน์
โทรศัพท์ที่ทำงาน : 0-2591-4409
ผู้อำนวยการสถาบันการแพทย์ไทย-จีน
- ผู้อำนวยการสถาบันการแพทย์แผนไทย
โทรศัพท์มือถือ : 08-7571-5566
E-mail : dr.dokdin@gmail.com
โทรศัพท์มือถือ : 08-9633-8765

	<p>โทรสาร : 0-2591-4409 E-mail : kulthanit.w@gmail.com</p> <p>สถาบันการแพทย์ไทย-จีน</p> <p>3. นางสีไพร พลอยทรัพย์ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ โทรศัพท์ที่ทำงาน : 0-2591-7007 ต่อ 2702 โทรศัพท์มือถือ : 09-1780-2488 โทรสาร : - E-mail : songsermexpress@gmail.com</p> <p>กองการแพทย์ทางเลือก</p> <p>4. นางสาวรัชณี จันทร์เกษ ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน โทรศัพท์ที่ทำงาน : 0-2149-5649 โทรศัพท์มือถือ : 08-1629-4086 โทรสาร : 0-2149-5649 E-mail : iettcm.dtam@gmail.com</p> <p>กองวิชาการและแผนงาน</p> <p>5. นางศรีจรรยา โชติ๊ก นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ โทรศัพท์ที่ทำงาน : 0-2965-9490 โทรศัพท์มือถือ : 09-9245-9791 โทรสาร : 0-2965-9490 E-mail : kungfu55@gmail.com</p> <p>กองวิชาการและแผนงาน (กลุ่มงานยุทธศาสตร์และแผนงาน)</p>
<p>หน่วยงานประมวลผลและจัดทำข้อมูล (ระดับส่วนกลาง)</p>	<p>1. นางอัจฉรา เชียงทอง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ โทรศัพท์ที่ทำงาน : 0-2590-2614 โทรศัพท์มือถือ : 09-4229-3245 โทรสาร : 0-2590-2614 E-mail : angleart3@gmail.com</p> <p>สถาบันการแพทย์แผนไทย</p> <p>2. นายตรีภพ เฉลิมพร แพทย์แผนไทยปฏิบัติการ โทรศัพท์ที่ทำงาน : 0-2590-2614 โทรศัพท์มือถือ : 08-1594-9655 โทรสาร : 0-2590-2614 E-mail : treepob.ch@gmail.com</p> <p>สถาบันการแพทย์แผนไทย</p>
<p>ผู้รับผิดชอบการรายงานผลการดำเนินงาน</p>	<p>1. นายตรีภพ เฉลิมพร แพทย์แผนไทยปฏิบัติการ โทรศัพท์ที่ทำงาน : 0-2590-2614 โทรศัพท์มือถือ : 08-1594-9655 โทรสาร : 0-2590-2614 E-mail : treepob.ch@gmail.com</p> <p>สถาบันการแพทย์แผนไทย</p> <p>2. นางสาวมุสซา จันทร์ประเสริฐ แพทย์แผนไทยปฏิบัติการ โทรศัพท์ที่ทำงาน : 0-2965-9490 โทรศัพท์มือถือ : 06-4323-5939 โทรสาร : 0-2965-9490 E-mail : mande.dtam@gmail.com</p> <p>กองวิชาการและแผนงาน (กลุ่มงานยุทธศาสตร์และแผนงาน)</p> <p>3. นายพิสิษฐพล นางาม นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ โทรศัพท์ที่ทำงาน : 0-2149-5649 โทรศัพท์มือถือ 08-7545-4945 โทรสาร : 0-2149-5649 E-mail : iettcm.dtam@gmail.com</p> <p>กองวิชาการและแผนงาน (กลุ่มงานข้อมูลและคลังความรู้)</p>